Førdefestivalen 2014

2. – 6. juli

Frempart av Oddvar Torsheims «ovnsrør med knuter» på Sogn og Fjordane Kunstmuseum i Førde

Denne 25. Førdefestivalen ble offisielt åpnet av stortingspresident **Olemic Thommessen**. Han fortalte bl.a. at den britiske avisen The Guardian nå har plassert Førdefestivalen på sin 10 på topp liste over Europas beste småbyfestivaler – HURRA, HURRA, HURRA!

Musikeren, journalisten, forfatteren, humoristen og satirikeren **Finn Tokvam** guidet oss glimrende gjennom åpningskonserten. Han var akkurat passe løs i snippen og var akkurat passe småfrekk i sin retorikk rundt sunnfjordingenes særegenheter. Hans intervju med flere festivalprofiler ble vist på storskjerm, og Hilde Bjørkum fortalte at et av hennes sterkeste minner fra de første 24 festivalene var fra 1991 da mannskoret Phazisi fra Georgia sang «Ja, vi elsker» på norsk. Da strømmet minnene på, og jeg husket plutselig også den gåsehudopplevelsen!

Siren Sundland fra Sparebanken Vest som er festivalens sponsor, kom på scenen og overrakte årets musikerpris på kr 30 000 til den unge felespilleren Erlend Apneseth fra Jølster.

I tillegg til at publikum under åpningskonserten fikk en smakebit av flere av festivalens kommende og spennende konserter, var Sigrid Moldestad og hennes læremester Jon Oddvar Kandal også til stede i vakkert samspill.

Dette 25. festivalår tjuvstartet onsdag kveld med den argentinske forestillingen **Tango Azul**. Fem dyktige musikere, en fabelaktig vokalist Patricia Nora, og tre praktfulle dansende par eide scenen. Både vokalisten og de kvinnelige danserne var heldigvis av det litt frodige slaget, og det var takk og pris lenge siden de mannlige machodanserne rundet tjue. Kvinnene hadde mange høye bakspark med leggen, og noen av oss i salen krysset både fingre og tær for at de dansende herrer hadde påført seg susp. Det sensuelle og innadvendte argentinske tangosuget var herlig til stede i flere sekvenser, men kanskje fordi forestillingen fortalte en historie, var det dessverre ikke gjennomgående i hele forestillingen.

Heldigvis var det plass til oss under intimkonserten med den danske duoen **Fromseier Hockins** som også er et par og som lager vidunderlig musikk sammen og hver for seg. Ditte Fromseier fra Bornholm og Sigurd Hockins fra et annet sted i Danmark utfyller hverandre perfekt rent musikalsk, hun: vokal, inderlig fiolin, var, intens og oppriktig, han: vokal, magisk gitar og litt rockete med keltiske undertoner. Vakkert, vakkert, vakkert – helt klart en av de største musikkopplevelsene under denne festivalen.

Sjarmerende **Storm Weather Shanty Choir** med sin entusiastiske leder Haakon Vatle holdt utekonsert etter shanty-rafting på Jølstra. Til tross for regn i håret så det ut til at både barn og voksne hadde det bra ute på elven.

Seks flotte shantysangere som serverte sjømannssanger fra de sju hav. Det var ikke vanskelig å bli revet med når disse karismatiske gutta inviterte publikum med på shanty-refrengene.

Cigdem Aslan med sin vakre og melodiøse rebetika hadde flere konserter og var bl.a. med å tjuvstarte festivalen onsdag kveld i Florø der festivalen i år hadde konsert for første gang.

Cigdem er en internasjonal kvinne opprinnelig kurdisk, født i Tyrkia og bor i London. Under konsertene flørtet hun vilt og sjarmerende med både musikere og publikum.

Ifølge media er hun nå på vei mot stjernene innenfor rebetika-tradisjonen.

For svært mange ble konserten med de iranske søstrene **Mahsa og Marjan Vahdat** m/ensemble enten den eller i hvert fall en av de største konsertopplevelsene. Erik Hillestad fra Kirkelig Kulturverksted som har samarbeidet mye med gruppen, introduserte dem på scenen og fortalte bl.a. at de bor i Iran, men fordi de er kvinner forbyr iransk lov dem å opptre i hjemlandet.

Det var enormt sterkt å være publikum og få oppleve den lavmælte og inderlige fremføringen av denne vakre musikken hvor tekstene er kjent persisk poesi og musikken har element fra både flamenco-, kurdisk- og sigøyner-tradisjon. I noen øyeblikk var det faktisk sånn at jeg «hørte» noe som minnet om suggererende færøysk folkemusikk!

Seks magiske musikere hvorav tre norske (Nils Økland på bildet får representere alle tre) akkompagnerte fantastisk i svært godt samspill. Ali Rahimi på trommen «daf» var spennende å følge med både øret og øyet, og Pasha Hanjani på den persiske fløyten «ney» fikk frem mye uendelig var og vakker lyd, han holdt munnstykket mellom fortennene og overleppen da han blåste, fascinerende.

En annen stor konsertopplevelse som satt spor, var de oud-spillende brødrene **Le Trio Joubran** fra Palestina, nå bosatt i Paris. Disse tre Samir, Wissam og Adnan er fjerde generasjon utøvende oud-spillere. Oud er ifølge Wikipedia en korthalset lutt. De briljerte med et fantastisk spill, uendelig vart, sårt, lidenskapelig og majestetisk ispedd humor. Samspillet dem imellom var så utrolig presist, nesten som en symbiose, magisk.

Det ble veldig sterkt da den eldste broren Samir takket publikum for måten de ble mottatt på og ga uttrykk for at han så inderlig håpet at det med tiden ville bli mulig å besøke et fritt Palestina.

Trioens fantastiske perkusjonist **Yousef Hbeisch** må nevnes. Var de palestinske brødrene oud-virtuoser, var denne mannen perkusjons-virtuos. Tror kanskje ordet hakeslepp kan være beskrivende for publikums reaksjon under hans relativt lange trommesolo, det ble trampeklapp, plystring og stor jubel i salen, imponerende.

Forestillingen **Kong Nor** er et bestillingsverk til Grunnlovsjubileet fra Førdefestivalen, Riksscenen og Norsk senter for folkemusikk og folkedans. De turnerer til 11 forskjellige scener i nord og sør fra mai til november i år. Forestillingen forteller historien om hvordan Nor samler landet sør, øst, vest og nord for Dovrefjell til sitt rike mens kong Svade er konge i Dovrefjell.

Det oppstår mye dramatikk underveis, og på bildet sees Dovreheksa som på et senere tidspunkt puster liv i Nor etter at han er frosset i hjel. Heldigvis livner han til slik at han på et enda senere tidspunkt kan dele Dovreverdenen med Kong Svade. Natt skal tilhøre kong Svade og dag skal tilhøre Nor som så kaller sitt land for Norvegen. For å gjøre en lang historie kort, Nor gifter seg smått om senn med kong Svades vakre datter Hodd, og de lever sannsynligvis «happily ever after» i Norvegen.

Amsterdam Klezmer Band var det mye lyd i. De syv musikerne hadde flere opptredener under festivalen og formidlet en vanvittig spilleglede og holdt et tempo som ikke var klokt.

Disse musikerne har bakgrunn fra både konservatorium og gata, og det sies at de leverer varene enten det er på et gatehjørne eller i en stor konsertsal.

Det sies også at gruppen kan virke ekstremt smittsom når det gjelder klezmerentusiasme.

Fadodronningen **Ana Moura** fra Portugal er en estetisk nytelse å observere på scenen og en lise for øret å lytte til. Hun var artist under festivalen i 2011 også, og i dette 25. leveår for festivalen fikk innbyggerne i Førde ifølge Aftenposten velge èn artist de ønsket å se igjen. Da valgte de Ana Moura. Ifølge den samme avisen ble hun nesten satt ut av overraskelse da hun fikk vite det.

Ifølge Wikipedia er fado portugisisk folkemusikk og oppsto i Portugal rundt 1820, fado betyr skjebne. Ifølge Aftenposten er det tre retninger innenfor fado hvorav en er ganske melankolsk og to er veldig up-tempo. Tekstene tar utgangspunkt i våre liv og følelser og forteller nære og emosjonelle historier. Fadosjangeren vokser seg nå større og større internasjonalt mens den i Norge fortsatt er relativt ukjent. Fado står på UNESCOs verdensarvliste over kulturelle og tradisjonelle kunstformer som bl.a. tango og kinesisk papirklipping.

Musikk fra kvartetten **Hemsing og Larsen TO DAMER, TO HERRER** som består av søstrene Eldbjørg og Ragnhild Hemsing og brødrene Gjermund og Einar Olav Larsen, er det ikke særlig mye å utsette på. De lager magiske stunder for publikum både sammen og hver for seg. Ikke rart de alle fire er ledende i Norge innenfor sine felt.

Programmet deres spenner fra folkemusikk fra Valdres og Trøndelag til verk av Bach, Ole Bull og kvarettens egen Gjermund Larsen.

Det ble fortalt at tre av disse fabelaktige musikerne har giftet seg i løpet av det siste året, men ikke med hverandre!

Trio Teriba, tre flotte damer fra Benin som skapte et fyrverkeri på scenen med enorm sang- og spilleglede, de ga absolutt alt. De hadde fantastiske stemmer med et vanvittig volum og akkompagnerte seg selv med trommer i alle fasonger, og jammen hadde de ikke også diverse koreograferte innslag av det synkrone slaget – livsbejaende.

Divna fra Serbia, denne guddommelige sakrale gullstrupen med sine fire mannlige og en kvinnelig korist og som forøvrig også hadde konsert under festivalen i 2011, var tilbake og skulle ha konsert i Førde kirke. Mange var vi som hadde gledet oss enormt til dette gjenhøret, men noe gikk helt galt.

Lyden var borte vekk, og en lydmann krøp rundt på gulvet og prøvde fortvilet å finne ut av alle de løse ledningene. Da han endelig hadde oppnådd en viss form for kontakt og konserten kunne begynne, virket Divna ukonsentrert. For meg så det som om hun diskuterte repertoaret med sine korister før hvert eneste nummer. Konsertopplevelsen ble derfor dessverre ikke særlig stor, men både Divna og koristene sang uendelig vakkert når de sang – det skal de ha.

Bildet er hentet fra internett

En av konsertene den kvinnelige folkemusikeren **Bhanwari Devi** m/ensemble fra Rajsthan i India holdt, var med middag. Denne damen er ingen hvemsomhelst, hun er enke i slutten av førtiårene med 9 barn. Hun synger med en dyp og vakker stemme og to av sønnene hennes er med i orkesteret. Hun spås nå en internasjonal karriere, så kanskje startet hun en verdens-turnè i Norge under Førdefestivalen? Det sies fra pålitelig hold at middagen smakte kjempegodt.

Bildet er hentet fra Førde-festivalens hjemmeside

Den svenske gruppen **MP3 Mattias Pèrez Trio** valgt å gjøre nesten det samme, dvs. de hadde konsert med lunsj, ikke middag. De spiller glad svensk folkemusikk på sitt beste. Mattias Pèrez er en av Sveriges mest etterspurte gitarister, han spiller med både Sofia Karlsson og Sigrid Moldestad, må vite!

String Sisters bestående av fem felespillende sang- og folkemusikk-entusiastiske kvinner fra forskjellige land i tillegg til vår egen norske Annbjørg Lien. Årets bestillingsverk til Førde-festivalen var skrevet av Annbjørg Lien for String Sisters og ble bl.a. fremført på utescene til stor jubel fra publikum som hadde trukket inn under det nye rådhusettaket mens regnet bøttet ned, heldigvis var temperaturen til å holde ut.

Gabriels gjestebud. Et mangfold av store musikkprestasjoner, lun humor, uhøytidelighet og et begeistret publikum er varemerket for multimusiker Gabriel Fliflets populære folkemusikk-klubb **Columbi Egg**. Lørdag hadde han flere profilerte musikerne på besøk før Veslemøy Fjæringøy avrundet denne klubbkvelden med å synge «Svarte Sara fra Sahara» - herlig.

To nederste bilder er hentet fra Førdefestivalens hjemmeside

Sigøynergruppen **Taraf de Haïdouks** var tilbake i Førde. Gudbenådete musikere som nå både var mer profesjonell og dessverre også mer heseblesende enn noen sinne. Gruppens sjarmfaktor er ikke det den en gang var, kan det være sånn at denne faktoren har avtatt proporsjonalt med deres økning i profesjonalitet og popularitet? I så fall er det dønn urettferdig.

Draumelaget - en flott jubileumsforestilling bestående av et drømmelag av artister fra Sogn og Fjordane. Ingen nevnt er ingen glemt, men Unni Løvlies kulokk bare MÅ nevnes - englene sang!

Talent 2014. Dette er et fantastisk utviklingsprogram for unge musikere som Førdefestivalen har hatt siden 1994 og i samarbeid med Rikskonsertene siden 1995. I år deltok fire musikere fra Venezuela, fire fra Peru og tre fra Norge. Bildet som er hentet fra Førdefestivalens hjemmeside, viser de fire musikerne fra Venezuela.

Jubileumskonserten for Talent 2014 ble ledet av Sverre Indris Joner og Andreas Ljones som selv var talent i 1997 og som nå bl.a. er komponist for dansekompaniet Frikar.

I år som i alle tidligere år, var det lørdag **Festivalparade** i Førde. Men det var ikke helt «same prosedure as every year (James)», ruten var i år litt kortere enn tidligere og gikk strake vegen fra Førdehuset til Førde Torg, regnet glimret heldigvis med sitt fravær under hele paraden..

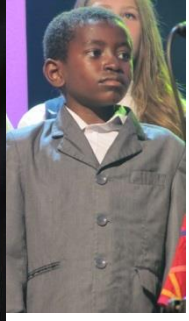

Fargespill, hele verden på en scene – for en genial ide og for en lykke at det finnes mennesker som er i stand til å utvikle et slikt kunstnerisk konsept! Førdefestivalens brosjyre beskriver dette så vakkert:

«*Prosjektet Fargespill søkjer ei emosjonell og djupt rotfesta oppleving av at vi vandrar saman på denne vesle kula i det store rommet, og vi må gjere det beste ut av det. I musikk og dans ser vi det tydeleg; kor klart det er at vi er like og rikt det er at vi er ulike*».

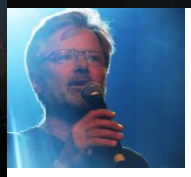

Det er vidunderlig å bli så berørt at tårene triller og latteren runger. Takk Ole Hamre og Sissel Saue for denne dypt rørende og livsglade forestillingen!

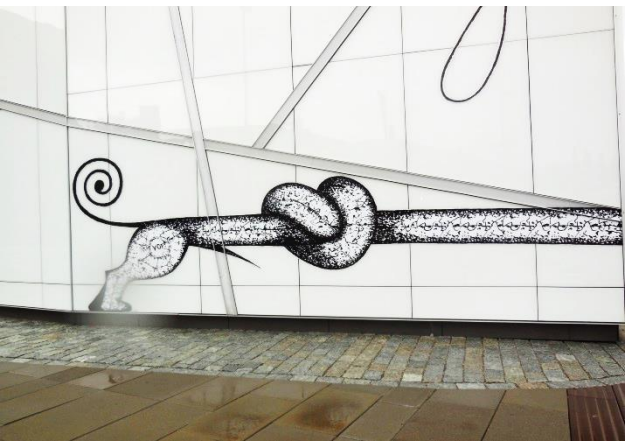

Nå er det på sin plass å be om tilgivelse for alle musikere, konserter, arrangement og kurs som ikke er omtalt i dette dokumentet, vi rakk dessverre ikke over alt i år heller.

Det har vært en minnerik festival, og som alltid var det noe for enhver smak. Ihuga festivalpublikummere må besitte kunsten å la seg begeistre, det er et must - det klarte vi med glans!

Tekst: Siren Simpson
Foto: Marit Erstad og Siren Simpson
Bergen Internasjonale Folkedansklubb BIF

Bakpart av Oddvar Torsheims «ovnsrør med knuter» på Sogn og Fjordane Kunstmuseum i Førde